

יעצי שיטים' חיים

הרב גרשון מענדל גרליק שנפטר בשבת האחרונה שימש סמל ודוגמה אישית של מסירות נפש כשנסע לשליחות לפני שישים שנה. בחייו הוא מימש את הפירוש החסידי ל'עצי השיטים' מהם נבנה המשכן: כדי להשכין את השכינה ולשנות את העולם זקוקים למעט 'שטות' ותעוזה.

שליחות כנגד כל הסיכויים

בתחילת נשיאותו הקים הרבי את מוסד השליחות. הרעיון היה שזוג צעיר יעזוב את החממה החסידית ויהגר למדינה רחוקה בלי אוכל כשר ובית ספר יהודי לילדים כדי להפיץ יהדות באותה עיר, לקרב יהודים ובעיקר צעירים לתורה, להקים מוסדות חינוך וכו'.

באותם ימים זה היה רעיון קשה מאוד לעיכול. ההורים רצו את הילדים לידם, והזוג הצעיר חשש מהלא נודע, לעבור לגור במקום זר בלי משפחה, חברים וכו'.

בנוסף לכך, אף אחד לא ידע מה בדיוק הוא אמור לעשות. איך בדיוק מקרבים יהודים ליהדות ולא ידעו איך 'לאכול' את זה. זה היה רעיון חדש שאף אחד לא ביצע אותו לפני כן.

והקושי הגדול מעל הכול היה לעזוב את חצר הרבי. כל חסיד חולם להיות אצל הרבי כמה שרק אפשר, והזוג הצעיר אמור לגלות מרצונו למקום רחוק, לא לשנה או שנתיים, אלא לכל החיים. אפשר להסיק מכך שבהתחלה לא היו יותר מדי מתנדבים.

בקיץ 1958 זוג צעיר שהתחתן היה מוכנים לעשות את זה, ולא רק שהיה מוכנים אלא הוא מאוד רצו לעשות את זה. לא היה להם משנה לאיפה הרבי ישלח אותם אפילו לקצה העולם, העיקר לקיים את רצונו של הרבי.

הזוג הזה היה היו הרב גרשון מענדל ע"ה ורעייתו הרבנית בתיה שתחיה גרליק.

הוא היה בחור צעיר שיצא מרוסיה ועלה לארץ ומשם הגיע לחצר הרבי, והיא הייתה בחורה שגדלה בפיטסבורג.

בחתונתם זכו שהרבי היה מסדר קידושין, ומיום החתונה ואילך הם כתבו לרבי כל יום שהם רוצים לצאת לשליחות!

יום אחד פוגש אותו מזכירו של הרבי הרב חודקוב ע"ה ואומר לו שהרבי רוצה לשלוח אותו לשליחות לאירופה. הוא שאל לאיפה, והמזכיר ענה לו: "מה זה משנה!"²

הרב גרליק הסביר לו שהיות שיש לו בעיות עם הניירות (באותם ימים הוא עדיין לא היה אזרח אמריקאי) ולכן הוא צריך לדעת לאיזו מדינה הוא נוסע כדי להכין את כל המסמכים שצריך. הרב חודקוב ענה לו: "למשל איטליה!"³.

מיד הוא התחיל בהכנות לנסיעה והרבי אכן הודיע לו שהוא נוסע לשליחות לאיטליה לשמש כרב הקהילה האשכנזית בעיר מילאנו.

באותם ימים לקחת אישה צעירה ולנסוע מעבר לים כשהוא מדבר אידיש ורוסית והיא אנגלית ואידיש, למדינה שהשפה היא איטלקית זה היה טירוף טענו רבים. הם לא הכירו את השפה, לא את המנטליות והם לא מכירים שם אף אדם. זה היה נראה שגעון גמור אבל הם לא התפעלו כלל.

מופת במטוס

באותו יום ראשון שהם נסעו לאיטליה הם התקבלו ליחידות אצל הרבי. בסופה של אותה יחידות הרבי נתן להם ספר תניא, ואמר בטון נינוח: "לפעמים כשאתם במטוס אי אפשר לדעת, אולי מישהו יצטרך ספר תניא. אם תמצאו מישהו כזה תנו לו".

מהיחידות הם נסעו היישר לנמל התעופה. כאשר עלו למטוס הרב גרליק מיהר לחפש יהודי שהוא יוכל לתת לו את ספר התניא, הדיילות צעקו עליו על כך שהוא מסתובב בשעה שהמטוס אמור להמריא, אך הוא המשיך בשלו, ואף נכנס למחלקה הראשונה, אך לאכזבתו הוא לא מצא אף יהודי.

הוא חזר למקום מושבו במפח נפש, ושוחח עם אשתו בעצב על העובדה שהצעד הראשון ביציאתם לשליחות לא הולך כמו שצריך. המטוס המריא, וכשניתן היה

להוריד את חגורות הבטיחות ניגש אליו יהודי ושאל אותו: "אני רואה עליך שאתה חבדניק, יש לך במקרה תניא?"

בשרו של הרב גרליק נעשה חידודין. הוא הגיש לו מיד את התניא שהרבי נתן לו והתענין מה פתאום הוא מחפש תניא. אותו יהודי סיפר שהוא לא חסיד חב"ד אבל הוא ביקר אצל הרבי לפני זמן קצר וסיפר לרבי שהוא נוסע לצרפת לעסקים, אז הרבי אמר לו: "כשאתה במטוס ובין כך אין לך מה לעשות, טוב ללמוד בספר כל שהוא ורצוי יותר תניא". הוא אמר לרבי שאין לו תניא, והרבי ענה: "במטוס אולי תמצא מישהו שיש לו".

הרב גרליק סיפר את הסיפור הזה פעמים רבות ואמר שלאחר מעשה הוא הבין שהוא לא היה צריך לעורר מהומה במטוס ולרוץ לחפש יהודי כשכולם צריכים לשבת בחגורות בטיחות. "הייתי צריך לדעת שאם הרבי נתן לי שליחות מסוימת אז זה יקרה בכל מקרה".

הרב גרליק היה אייקון בחב"ד בכל הנוגע לשליחות, בדוגמא אישית הוא לימד את השלוחים שבאו אחריו מהי מסירות והתמסרות לרבי שכשהרבי אומר לעשות משהו עושים בלי לשאול שאלות.

בשבת שעברה הוא נפטר לאחר יותר משישים שנה בשליחות במילאנו.

חומרים למקדש רוחני

השבוע אנו קוראים את פרשת תרומה. הקב"ה מצוה את משה "ועשו לי מקדש", שיבנו משכן נייד במדבר, ובשביל זה הוא מצוה "ויקחו לי תרומה", שעם ישראל יתרום עבור הבניין "זהב כסף ונחושת" וגו'.

נשאלת השאלה, בימינו שאין לנו בית מקדש למה בדיוק הכוונה, מה אנו אמורים ללמוד מפרשה זו לחיי היום יום?

תורת החסידות שמאירה את הרובד הפנימי של התורה מסבירה, שצריך לבנות בית מקדש רוחני בתוכו של כל אחד ואחת, ובשביל זה צריך "זהב כסף ונחושת".

'זהב', אומר הרבי, הכוונה לחכמה בינה ודעת של האדם. השכל של האדם צריך להיות משכן בשביל הקב"ה, דהיינו, הוא צריך להבין בשכלו את רצון ה'.

'כסף' פירושו מידות שבלב. כסף זה גם מלשון "נכסוף נכספתי" ? להתגעגע. יהודי

צריך לאהוב את ה' בליבו, ולא מספיק להבין רק במוח אלא גם הלב צריך להיות מלא באהבת ה'.

'נחושת' הכוונה לכוח המעשה. לא מספיק לאהוב את הקב"ה בלב אלא צריך להוכיח את האהבה במעשים (משיחת פרשת תרומה, תשל"ד).

בהמשך התורה מציינת עוד סוגי חומרים שבני ישראל צריכים לתרום למקדש. בין הדברים היו "עצי שיטים". 'שיטים' זהו שמו של עץ, אבל במקום אחר בתורה 'שיטים' הוא שם מקום. בסוף פרשת בלק התורה מספרת "וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות לבנות מואב", ומיד אח"כ "ויצמד ישראל לבעל פעור" (בלק כה, א). הם עבדו עבודה זרה וזה גרם למגיפה.

מובא במאמר באתי לגני תש"י ששורש המילה שיטים הוא מלשון "שטות", כמארז"ל "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות" (סוטה ג, א). אנו רואים הרבה פעמים שאנשים עושים עבירה ואחר כך מתחרטים עליה כל החיים, ואחרים שואלים אותם איך עשית כזאת שטות. גם הם בעצמם לא מאמינים שזה קרה להם.

איך כזה דבר באמת קורה? כי נכנסה בהם רוח של שיגעון לתאוה מסוימת, אם זוהי תאוות הכסף, הכבוד או דברים אחרים. ואז הם עושים שטויות, ובלשון המדרש "שיטים שעשו שטות" (תנחומא בלק סימן יז).

ולכן הקב"ה אמר לבני ישראל לקחת עצי שיטים למשכן. אומר המדרש: "הם עשו שטות והכעיסוני בעגל יבואו עצי שיטים וכפרו על שטותן" (תנחומא תרומה סימן יוד).

מה הפירוש שעצי שיטים מכפרים על שטויות של העבירות? מבואר במאמר "שכשם שיש הטיה למטה מן הדעת שהוא נק' בשם שטות דקליפה הנה כמו כן ישנו הטיה למעלה מן הדעת והוא שטות דקדושה". אפשר להיות משוגע בענייני קדושה. נכון, זה לא מתקבל על הדעת, כולם צועקים שזה טירוף, ובכל זאת האדם מוסר את נפשו כדי לעשות מצוה.

'השיגעון' שהעולם צריך

במאמר מובא סיפור מהגמרא שהרבי ציטט פעמים רבות. מסופר על אחד מגדולי האמוראים, רב שמואל בר יצחק שבחתונות הוא היה רוקד לפני הכלה והיה זורק

שלשה הדסים, "מעשה להטים", זורק אחד ומקבל אחד, מה שנקרא ג'אגלינג כדי לשמח את הכלה.

רבי זירא שראה אותו עושה את זה אמר: "קא מכסיף לן סבא", הזקן מבייש אותנו! הוא כזה תלמיד חכם גדול והוא מתנהג כמו להטוטן, הוא מבייש את התורה ואת תלמידי החכמים. מסופר בתלמוד ירושלמי שרב זירא היה מתחבא מבושה.

"כי נח נפשיה", כשרב שמואל בר יצחק נפטר, כולם יצאו ללויה שלו ואז ראו שעמוד אש מפריד בינו לבין כל המלווים אותו. זה משהו נפלא שקורה לצדיק אחד בדור שלם.

כשרב זירא ראה את הכבוד הרוחני שנותנים לו משמים, או אז הוא אמר: "אהני לי שטותיה לסבא", ה'שטות', ההתנהגות 'המטורפת' הזאת הואילה לו, דהיינו, בזכות ההתנהגות הזאת הוא זכה לכזו קבלת פנים שעמוד אש ליווה אותו בדרכו האחרונה.

כל אחד מאיתנו בהזדמנות כזו או אחרת חווה את זה. הוא מקבל על עצמו לקיים מצוה חדשה, למשל הוא רוצה להתחיל לקנות בשר כשר, אבל מיד ההורים שלו אומרים לו מה 'השיגעון' הזה, פתאום נהיית דתי? הבן זוג שואל מה עובר עליך, אולי כדאי שתלך לפסיכולוג, החברים טוענים שיש לך משבר גיל 40, או בכל גיל שתהיה יאמרו לך שזה המשבר של הגיל הזה? כל כך הרבה אנשים יאמרו לך את זה עד שישכנעו אותך שאולי באמת משהו לא בסדר איתך.

רבותי, עם ישראל שרד עד היום בזכותם של אותם 'משוגעים'. אנשים נורמליים לא שוחים נגד הזרם. כדי לשרוד כיהודי צריך בדנ"א קצת "עצי שיטים".